ÚLOHA č. 48

Určení difrakční intenzity na jedné a dvou štěrbinách

Pomůcký stěrbiny různé šířky 2 jednoduché štěrbiny různé šířky 2 dvojité štěrbiny Zdroje světla : HeNe laser Stínítko s fotodiodou a posunem Kolimátor Zdroj ss napětí Multimetr

Ú k o l : Změřte průběh intenzity na jednoduché štěrbině a dvouštěrbině. Určete šířku štěrbiny a rozteč mezi dvěmi štěrbinami stejné šířky.

- **Dílčí úkoly**: 1. Změřte průběh intenzity pro jednoduchou štěrbinu (2 různé šířky štěrbiny) a graficky jej znázorněte.
  - 2. Z polohy 1.minima a 1.maxima určete šířku štěrbin.
  - 3. Stanovte poměr intenzit v maximech 1. a 2. řádu k intenzitě maxima nultého řádu a porovnejte je s teoretickými hodnotami.
  - 4. Změřte průběh intenzity pro systém dvou štěrbin a graficky znázorněte spolu s grafem pro jednu štěrbinu stejné šířky.
  - 5. Stanovte poměr intenzit v nultém maximu pro jednoduchou štěrbinu a dvouštěrbinu a porovnejte ji s teoretickou hodnotou.
  - 6. Určete šířku a rozteč mezi štěrbinami.
  - 7. Z grafu stanovte počet *m* interferenčních proužků uvnitř nultého difrakčního maxima.

Připomínky k měření a vyhodnocení:

Před měřením vynulujte výchylku voltmetru a předpokládejte, že během měření se osvětlení v místnosti nemění.

Měření začněte kalibrací a nastavením výchozí pozice stolku. Postupujte dle přiloženého návodu. Následným proměřením nalezněte polohu a intenzitu nultého maxima, 1. minima a 1. maxima. Posuv provádějte pouze jedním směrem.

Pro jednoduchou štěrbinu šířky 0,1 mm nastavte posuv 0,5 mm, pro jednoduchou štěrbinu šířky 0,2 mm posuv 0,25 mm a předpokládejte symetrii difrakčního obrazce podle středu nultého maxima.

Pro systém dvou štěrbin nastavte posuv 0,1 mm.

Pro vyučující:

Nastavení optické soustavy: laser na 2,5 cm, čočka 20 mm na 14 cm, čočka 100 mm na 27 cm, štěrbina na 32,5 cm,

fotodioda na 137,5 cm.

NÁVOD K POUŽITÍ STOLKU V ÚLOZE Č. 48

- 1. Zapněte řídící panel.
- 2. Spusťte program OWISoft (zástupce je umístěný na ploše).
- 3. Načtěte nainstalované přednastavení (v záložce *"File"* označte *"1 PS10-1.owi"*). Po otevření okna přednastavení neměnte žádné parametry a stiskněte "Connect"
- 4. Kalibrace (obrázek č. 1):
  - a. V záložce "*Free positioning*" nalezněte a nastavte:
     Calibration options → Type → 4 (Search for reference switch and set counter to zero) → close → save configuration → close
  - b. V záložce "Free positioning" spusťte kalibraci tlačítkem Calibrate

Obr. 1

5. Nastavení domovské pozice (obr. 2)

V záložce "*Free positioning*" zaškrtněte políčko Active a zadejte do okna vedle A1 hodnoty 23 mm a stiskněte tlačítko Move absolute. Tuto pozici nastavte jako domov-skou stiskem tlačítka Set home position a Set position.

Tato poloha je výchozí a lze se na ni vrátit pomocí tlačítka Move to home position.

OWISoft - PS10-1.owi								- 6 🛛
File Edit View Control Extras Options Window Help								
The postoring R Meander III Chain B Program B Austany	oli PS10-1. owi					EE		
Control Control A1 0 [mn] Softwo Movemetative	AT LTM6D50H	5M				0 [mm]	owis	OWIS
Move absolute	Measure range						owis	owis
Set home position	Calibration options						owis	owis
Set position	Stop all						owis	owis
Analog gept	né state: Dtf						owis	owiš
	Joystick off	owis> owis>	OMIS> OMIS	<owis></owis>	OWIS	OWIS	owiś	owiš
Muellaneu	QWIS .	owis owis	owis owis	owis	owis	owis	owis	owis
Software reset Control unit type	owis -	owis owis	owis owis	owis	owis ®	owis	owis	owis
Main encoder A1=0								
Dual encoder								
F2 F3 F4	F5 F6	F7	F8	F9		F10	1	F11
Ready I Start B 🕑 🎊 🔍 🤝 Hill 🗮 48dfrakke_navod.pd.	😰 OWISoft - PS10-1.owi 🍞 owi2.JPG - No	Nování					G (1883	NUM

Obr. 2

6. Měření (obr. 3)

Samotné měření probíhá v záložce "*Meander"*. Nastavte: Assingment Axis X: A1 Step number (Axis X): 200 Step length X: pro jednoštěrbinu b=0,1 ...0,5 mm pro jednoštěrbinu b=0,2 ...0,25 mm pro dvouštěrbinu ... 0,1 mm zaškrtněte **Wait for button hit**

CWISoft - PS10-1.owi												- 6 🛛
File Edit View Control Extras Options Window	Help											
			-									
Free positioning 🔐 Meander 🛄 Chain 🖹 P	hogram 🔛 Auxiliary		@ PS10-1.ov	vi.								~ ~
⊙ Standard	Assignment Al	es Y Aus Z	A1 LTM60	PSO-HSM						0 [mm]	owis	owis
O Undectored	Joystick axis 🕞										owis	owis
	Step number 0	00									OWIE	A
	Step length X	0 [mm]									OW13	Owna.
	Step length 2	0									owis	OWIS
			-								owis	wis
	Delay [s] 0.000 Wait for button hit	0		(DW//5)	(0)//15	OWIS	OWIE	(DWI5)	OWIS	OWIS	OWIS	Awis
	Wait for function	F2 V									$\checkmark$	
Start meander 🛛 💛	Change XYZ direction		owis	owis	OWIS	OWIS	Owis	OWIS	OWIS	owis	owis	owis
Break meander	Activate joystick while me	ander is interrupted Move back to start position	owis"	owis	owis	owis s	owis	owis	owis	owis	owis	owis
Main encoder				~		~	~			~	~	
A1-0												
Dual encoder												
F2 F3	F4	F5	F6		F7		F8	F9	_	F10		F11
												NUM
Start C C C -H	🔁 48dfra	kce_navod.pd	510-1.owi								C (16 8 9	🌇 🕾 🧳 10:36

Obr. 3

Měření spusťte tlačítkem **Start meander**, posuv na další pozici iniciujte tlačítkem >>, měření ukončete **Stop meander**.

Před započetím dalšího měření se vraťte na domovskou pozici pomocí tlačítka **Move to home position** v záložce *"Free positioning"*.